

تحلیل محتوای نظرات کارشناسان در زمینه پوشش اخبار بحران در صدا و سیما (سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹)^۱

علیرضا الوندی^۲؛ حسن خجسته باقرزاده^۳؛ سیدعلی رحمان‌زاده^۴؛ سیدوحید عقیلی^۵؛ حسن عابدینی^۶

تاریخ ارسال: ۱۴۰۱/۲/۴ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۴/۲۸

چکیده

در سال‌های اخیر (دهه نود شمسی) که کشور دچار بحران‌های متعددی همچون سیل، زلزله، ترور، برخی اعتراضات و بحران کرونا بوده، پوشش اخبار بحران در صدا و سیما همواره محل انتقاد بسیاری از اهالی رسانه و مسئولین قرار گرفته است. این تحقیق سعی کرده به روش تحلیل محتوای کمی، همه نظرات انتقادی کارشناسان و مسئولین پیرامون موضوع پوشش اخبار بحران در صدا و سیما را تحلیل کند. نظرات منتشرشده کارشناسان، استادان و مسئولین در بستر فضای مجازی در قالب‌های مختلف، شامل: فیلم، خبر، مقاله، اظهارنظر در صفحات شخصی و... به عنوان واحد مشاهده (۳۰۴ واحد) و انتقادات ایشان به عنوان واحد تحلیل (۴۴۰ واحد) مورد مطالعه قرار گرفته است. با دسته‌بندی و تحلیل انتقادات مشخص شد که ضعف پوشش اخبار بحران در صدا و سیما در ۵ حوزه بوده است: راهبردی، ساختاری، محتوا، ناهماهنگی و برون‌سازمانی. براساس یافته‌ها، کارشناسان نسبت به رویکرد و راهبرد صدا و سیما در پوشش بحران، بیشترین میزان انتقاد (۴۶/۶ درصد) را داشته‌اند، سپس آسیب‌های برون‌رسانه‌ای را که بر عملکرد رسانه مؤثر بوده با ۳۴/۳ درصد مورد نقد قرار داده‌اند؛ در مجموع ریزمقوله‌های احشاشده، بالاترین میزان انتقاد کارشناسان به تعلل، سکوت و تأخیر در پوشش اخبار بحران بوده و پس از آن، حاکمیت نگاه سیاسی، درک نادرست از جایگاه رسانه، تأثیر رقبا، فشار نهادهای خارج از رسانه و نبود روایت رسمی در رتبه‌های بعدی قرار گرفته است.

واژه‌های کلیدی

تحلیل محتوا، پوشش خبری، بحران، اخبار بحران.

۱. این مقاله براساس نظر گروه دبیران و سردبیر فصلنامه، پژوهشی است.

۲. دانشجوی دکتری علوم ارتباطات، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران.

alvandialireza@yahoo.com

۳. استاد گروه رادیو، دانشکده تولید، دانشگاه صدا و سیما، مدعو دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران.
khojasteh-h@iribu.ac.ir

۴. استادیار گروه ارتباطات، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران (نویسنده مسئول).
salirahmanzadeh@yahoo.com

۵. دانشیار گروه رسانه و فرهنگ، دانشکده علوم اجتماعی ارتباطات و رسانه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران.
seyed_vahid_agili@yahoo.com

۶. دکتری علوم سیاسی، مدعو دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران.
abedinihsn@gmail.com